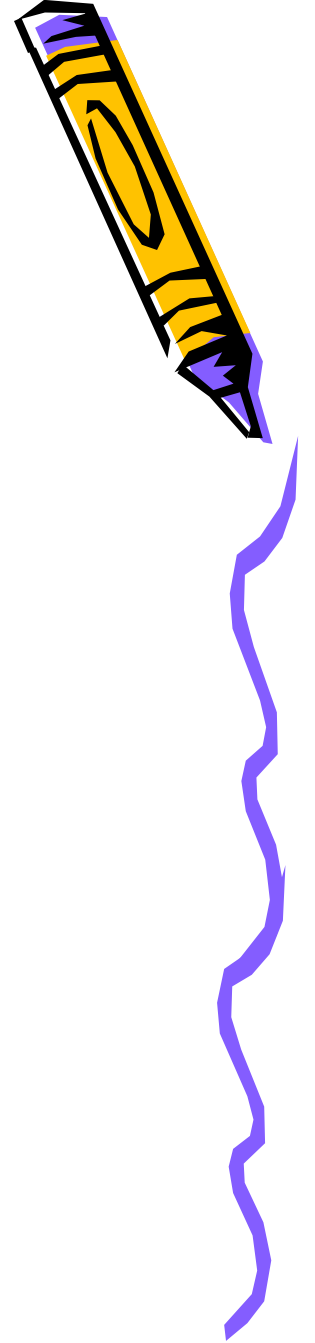
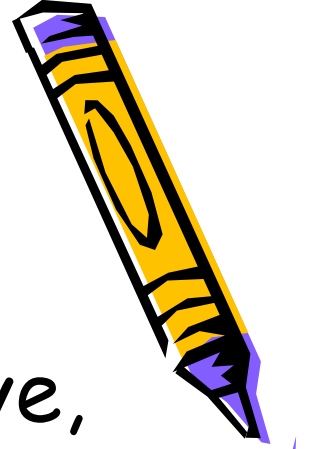

Bölüm 7. Tarımsal Üretim Faktörleri

- Üretim Faktörleri
- Toprak
- Sermaye
- Emek (iş)
- Girişimcilik (yönetim yeteneği)

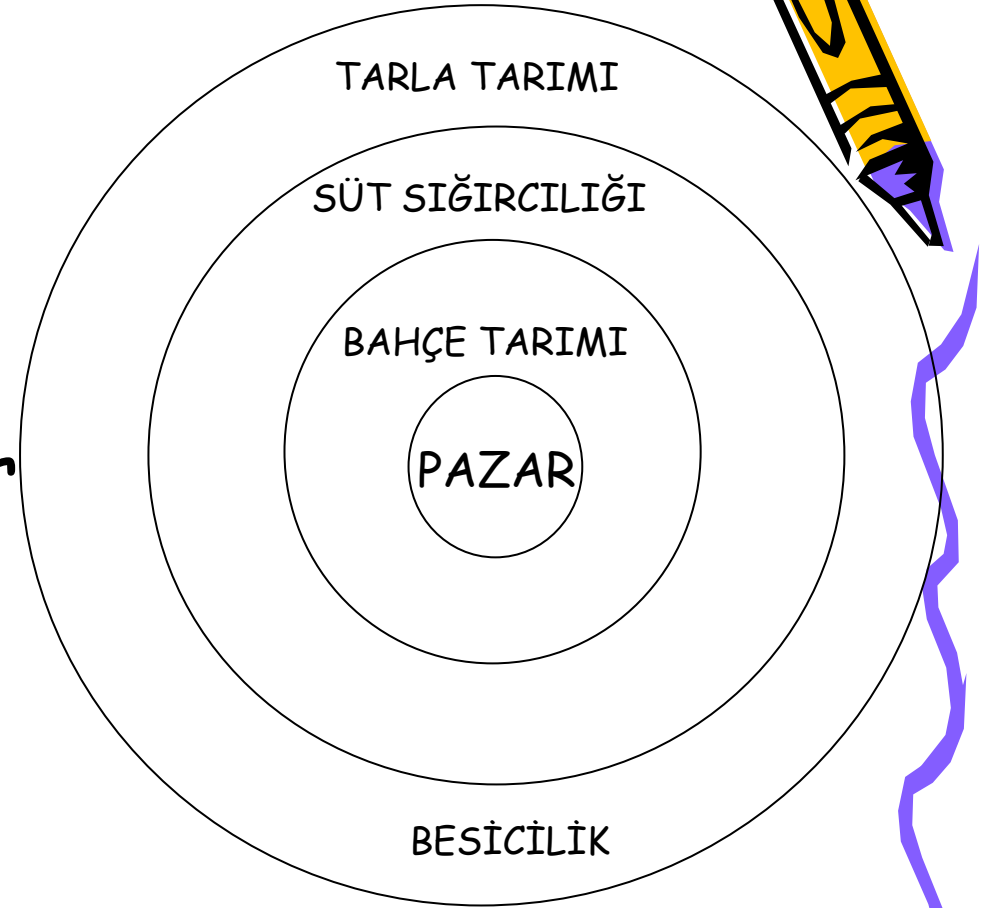

“Tarımsal yapı, toprak (doğa), sermaye, emek ve girişimcilik gibi temel üretim araçlarının değişik biçimlerde bir araya gelmesiyle oluşan üretim ortamı şeklinde tanımlanabilir.”

TOPRAK

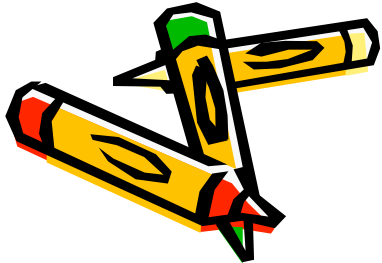
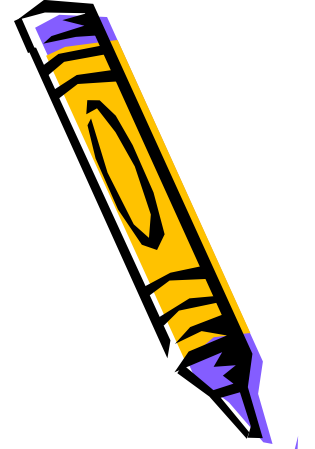
- 1-Toprak üretim olayının meydana geldiği yerdir.
- 2-Toprak insanların yerleşim merkezidir
- 3-Toprak doğal güçlerin kaynağıdır

“Thunen Yerleşim Teorisi”
1826

Tarım Toprakları

- Tarla Arazisi
(Tahıllar, baklagiller, endüstri bitkileri ve yem bitkileri)
- Bağ Arazisi
- Meyve Bahçeleri
- Sebze Bahçeleri
- Çiçek Bahçeleri
- Çayır-Mera Arazisi
(Çayırlardan ot biçilir, meralarda hayvan otlatılır.)
- Orman Arazisi
(Doğal olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık topluluklarına denir)
- Sazlık Bataklık Alanlar
- Tarımsal Su Yüzeyleri
(Akarsu, ırmak, dere, göl, gölet)

Türkiye'de Arazi Kullanımı ve Yıllara Göre Değişimi (Milyon hektar)

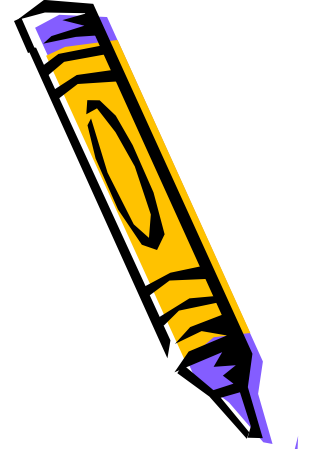

Yıllar	Tarım Arazisi	Çayır-Mera	Orman	Diğer Alanlar	Türkiye'nin toplam alanı
1949	15,3	38,6	10,4	13,4	77,7
1960	25,3	28,7	10,6	13,1	77,7
1970	27,3	21,5	18,3	10,8	77,9
1980	28,2	21,2	20,2	8,3	77,9
1990	27,9	14,2	20,2	15,6	77,9
2000	26,4	12,4	20,7	18,4	77,9
2010	24,4	14,6	17,6	21,3	77,9
2011	23,6	14,6	17,7	22,0	77,9
2012	23,8	14,6	19,1	20,4	77,9
2013	23,9	14,6	19,2	20,2	77,9
2013	%30,7	%18,7	%24,7	%25,9	%100,0

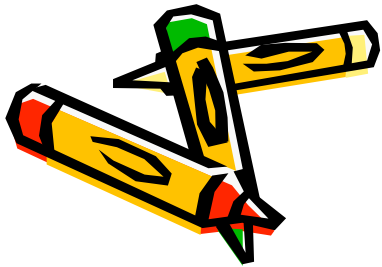

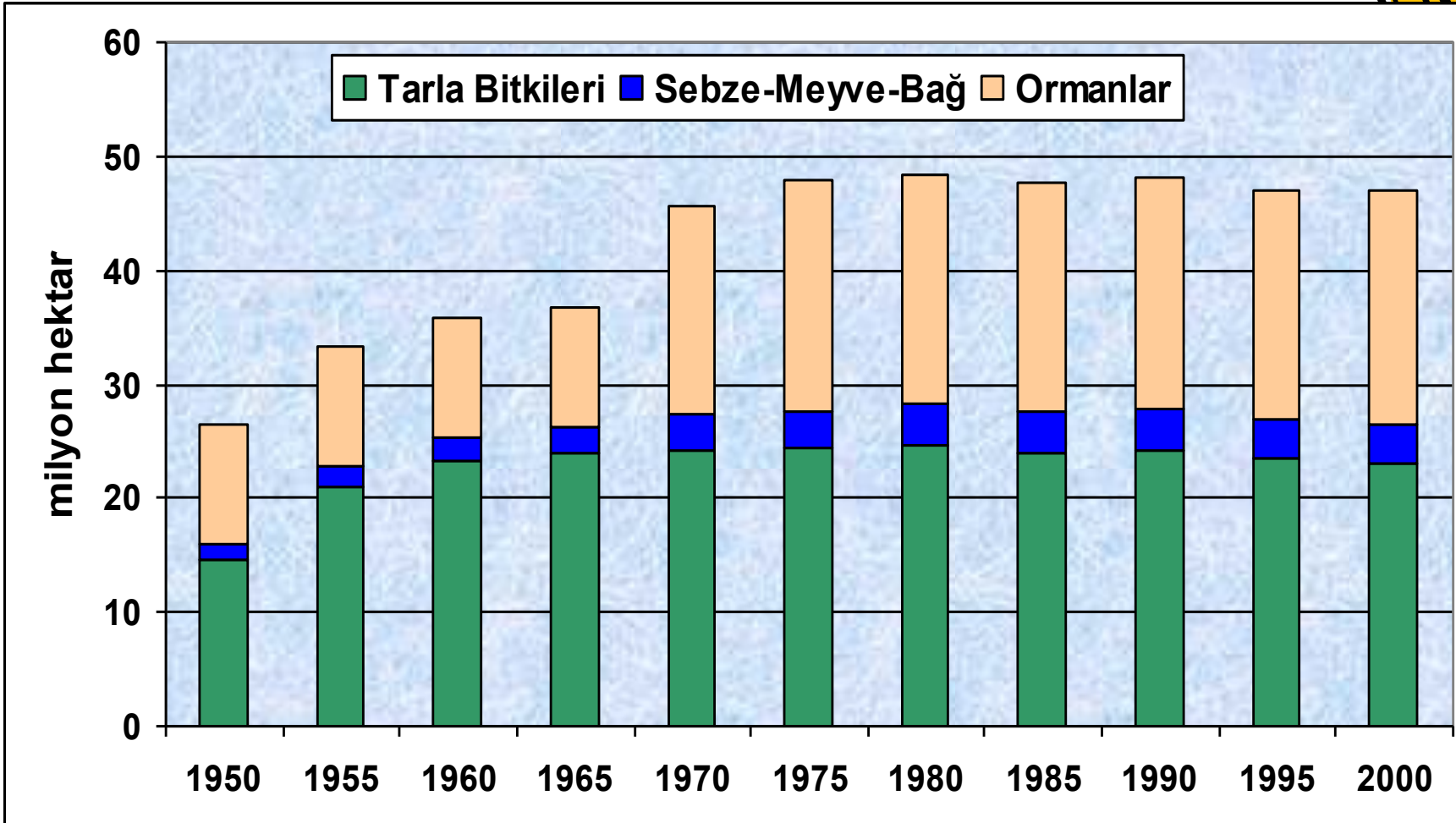

Türkiye'de Tarım Alanlarının Dağılımı ve Değişimi

Arazinin kullanım şekli	2014 (Bin ha)	Oran (%)
Tarla bitkileri (ekilen)	15 789	40,95
Nadasa bırakılan tarla	4 108	10,65
Sebze bahçeleri	804	2,08
Süs bitkileri	5	0,01
Meyveler, içecek ve baharat bitkileri alanı	3 238	8,40
Çayır ve mera	14 617	37,91
Toplam tarım alanı	38 561	100,00

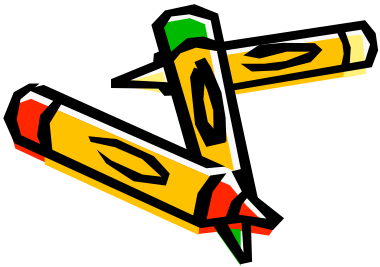
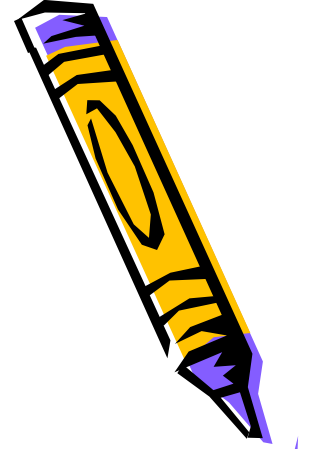
SERMAYE

“Üretimin etkinliğini artıran ve kendileri de üretilmiş olan araçlar”

-Sabit Sermaye ve Amortisman

Amortisman sabit sermayede bir yıl süresince meydana gelen kıymet azalmalarını karşılamak için ayrılan bir fondur. (Doğru Hat Yöntemi, Azalan Kalıntı Yöntemi)

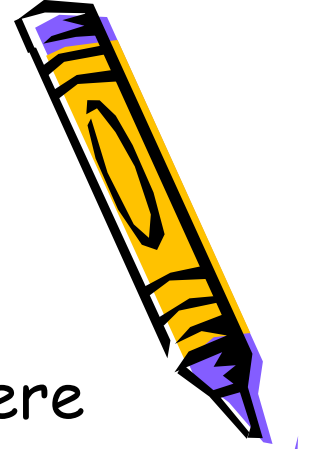
-Döner İşletme Sermaye

Sabit Sermaye (Tesis Sermayesi)

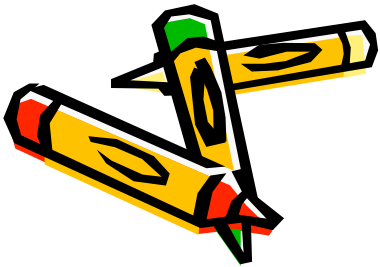
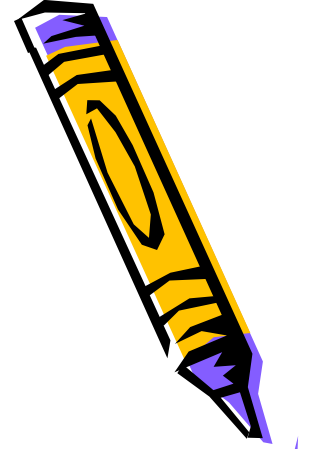
- Arsa, bina, makine ve tesisler gibi işletmelere sürekli olarak bağlanmış ve amortisman hesabına konu olan değerlerdir.
- Uzun yıllar kullanılarak üretime katılımı sonucunda sabit sermayede eskime, yıpranmayı karşılamak için amortisman ayrılır.
- Tarım işletmelerinde toprak, toprak ıslahı, bina, makine-alet, iş ve gelir hayvanları sabit sermayedir.

Döner (Mütedavil) Sermaye

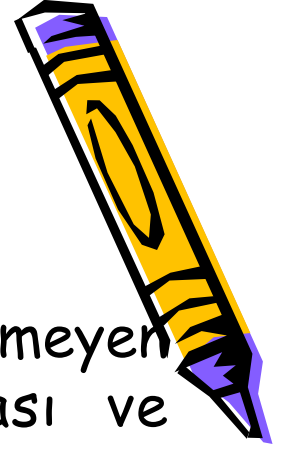
- Bu sermaye grubuna işletme sermayesi adı verilir.
- Üretime bir kez katılır, şeklini ve fiziksel yapısını kaybeder, yeni bir şekle girerek üretilen maddenin yapısına dönüşür.
- Kömür, hammadde stoku, nakit gibi üretimde bulunabilmek için harcanan kıymetlerdir.
- Tarımda tohumluk, yem, gübre ve ilaç, akaryakıt ve diğer hammaddeler.

Sermaye Birikimi

- Sermaye birikiminin sağlanabilmesi için gelirin tüketilmeyen kısmının, yani tasarrufun belirli bir düzeyde olması ve tasarrufun üretime veya bir kredi kuruluşuna tahsis edilmesi gerekmektedir.
- Parasını veya altınını evinde saklayan kişinin yaptığı iş tasarruf değildir.
- Ülkemizde çiftçilerin finansman ihtiyacı için T.C. Ziraat Bankası, bazı özel ticari bankalar, Tarım kredi kooperatifleri gibi kuruluşlar kısa, orta, uzun vadeli kredi sağlamaktadır.
- Tarımsal yatırımların teşviki için tarıma uygulanan doğrudan ödeme desteği, prim ödemesi vb. destekleme politikalarıdır.

Tarım işletmelerinde sermayenin sınıflandırılması

Tarım işletmelerinde sermaye daha çok fonksiyonlarına göre sınıflandırılmaktadır. Burada aktif sermaye işletmeye yatırılmış bulunan bütün sermaye unsurlarını kapsamaktadır. Pasif sermaye grubunda ise borçlar yer almaktadır. Aktif sermaye ile pasif sermaye arasındaki fark ise öz sermayeyi oluşturmaktadır.

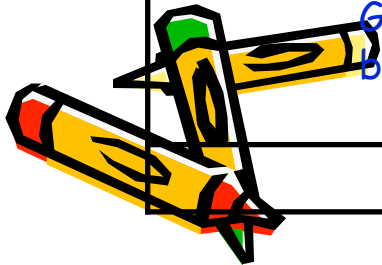
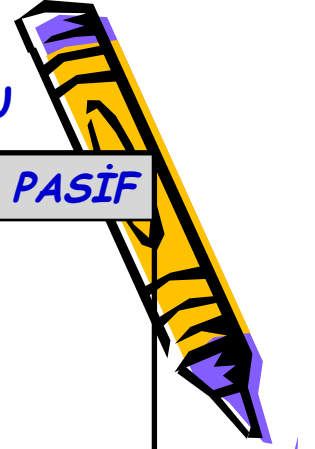
Envanter, belli bir zaman itibariyle (genellikle bir yıl) işletmenin maddi varlığının, borç ve alacaklarının sayılması, değerlendirilmesi ve bir liste halinde belirtilmesine denir.

Envanterin belirli bir tarih itibariyle yapılan sayım ve değerlendirme işlemleri tamamlandıktan sonra elde edilmiş bulunan dağınık bilginin amaca uygun anlamlı bir şekilde özetlenmesi gerekir. Envanterin bu özet tablosuna **bilanço** denir. Bilançoda tarım işletmelerinin sermaye unsurları fonksiyonlarına göre sınıflandırılmaktadır.

../.../20... TARİHİNDEKİ TARIM İŞLETMESİ BİLANÇOSU

A- AKTİF	B- PASİF
<p>I- Çiftlik Sermayesi</p> <p>1) Toprak varlığı</p> <p>..... parseliTL</p> <p>..... parseliTL</p> <p>2) Toprak ıslahı varlığı</p> <p>sulama, drenaj vb.TL</p> <p>3) Bina varlığı</p> <p>a h ı r , d e p o v b .</p> <p>.....TL</p> <p>4) Bitki varlığı</p> <p>ekili, dikili ürünlerTL</p> <p>II- İşletme varlığı</p> <p>1) Sabit işletme varlıkları</p> <p>a) Alet-makine varlığı</p> <p>traktör, pulluk vb.TL</p> <p>b) Hayvan varlığı</p> <p>Büyük ve küçük başTL</p> <p>2) Döner işletme varlıkları</p> <p>a) Malz.-mühimmat varlığı</p> <p>Gübre, ilaç vb.TL</p> <p>b) Alacaklar ve kasa mev.</p>	<p>I- Yabancı Sermaye (Borçlar)</p> <p>1) Uzun vadeli</p> <p>5 yıl ve daha fazla vadeli</p> <p>2) Orta vadeli</p> <p>1-5 yıl vadeli</p> <p>3) Kısa vadeli (cari)</p> <p>En fazla 1 yıl vadeli</p> <p>II- Öz Sermaye (Özvarlık)</p> <p>(Aktif Toplamı - Borçlar Toplamı)</p>
<p><i>Aktif toplamı</i>TL</p>	<p><i>Pasif toplamı</i>TL</p>

Bilanço Oranları

Cari Oran:

Cari Oran = Döner Varlıklar / Kısa Vadeli Borçlar

Likitide Oranı :

Likitide Oranı= Likit Varlıklar / Kısa Vadeli Borçlar

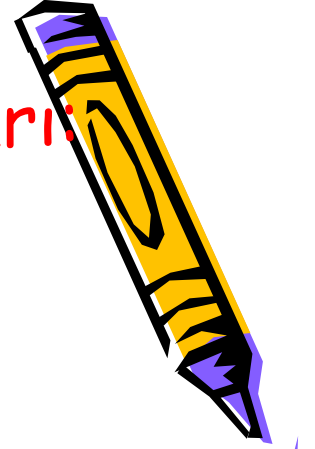
Öz Sermayenin Uzun Vadeli Borçlara Oranı :

ÖSUVBO= Öz Sermaye / Uzun Vadeli Borçlar

Bir işletmede hayvan bulunmasının yararları:

- İşletmenin hayvansal ürün ihtiyacı karşılanır
- İnsan işgücü daha iyi değerlendirilir
- İşletmeye düzenli nakit girişi olur
- Bitkisel ürünler daha iyi değerlendirilir
- Toprak verimliliği artar
- Küçük işletmelerde çeki gücü sağlanır
- Riskler azalır

EMEK (iş)

Emek insanların mal ve hizmet üretimi amacıyla sarf ettikleri vücut ve kafa çabası şeklinde tanımlanabilir.

Emek Arzı: Toplam nüfus içindeki çalışabilecek kişilerin oranı

Emek Verimliliği : Üretim miktarı/Emek Miktarı

Erkek İş Birimi Katsayıları:

7-14 yaşında kadın veya erkek	0.50 EİB
15-49 yaşında kadınlar	0.75 EİB
15-49 yaşında erkekler	1.00 EİB
50 ve daha yukarı yaştaki kadın	0.50 EİB
50 ve daha yukarı yaştaki erkek	0.75 EİB

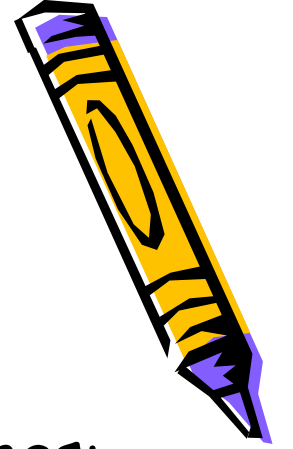
İş Bölümü:

İş Bölümünün yararları:

- İşçiden yeteneğine göre yararlanma
- Zamandan tasarruf
- Makinelere yararlanarak iş verimliliğinin artması

İş verimliliğine etki eden yönetim dışındaki değişkenler de şunlardır;

- Tarım işletmesinin büyüklüğü
- Üretim deseni
- Tarlanın şekil , büyüklüğü, uzaklığı
- İşletme binalarının yerleşim düzeni
- Toplam sermaye ve makine sermayesinin durumu
- İş planı ve işlerin basitleştirilmesidir.

GİRİŞİMCİ

Girişimci, ana üretim faktörleri olan tabiat, emek ve sermayeyi kombine ve organize ederek üretime girişen ve giriştiği faaliyetlerin tüm sorumluluklarını yüklenen kişi olarak tanımlanır.

Üretim araçlarıyla ekonomik üniteyi kurar, bunları organize eder ve en etkin şekilde değerlendirerek maksimum geliri elde etmek (yani kâr) için çaba gösterir.

Girişimci

- piyasaya yeni ürünler sunabilir,
- bilinen bir malın şeklini veya üretim yöntemini değiştirebilir,

yeni bir işletme sistemi veya organizasyonu meydana getirebilir.

Kaynakların kıt olması, üretim faktörlerinin kıt olması demektir?
Hangi üretim faktörü diğerlerine göre görece olarak kıttır?

- a) Toprak
- b) Emek
- c) Sermaye
- d) Girişimci

